

Les icnites (petjades fòssils) de Cal Prat Barrina

En un dia qualsevol de fa 30 milions d'anys, un ramat d'entelodonts es va acostar a la vora fangosa del llac per abeurar-se; eren uns mamífers impressionants amb una certa retirada als porcs senglars, però amb les potes llargues i molt més grossos. N'hi havia de diferents edats i mides, i un cop es van haver fet passar la set van marxar deixant les seves petjades marcades al fang.

Poc després va començar a ploure, les rieres van portar al llac aigua carregada de sediments que va cobrir les petjades sense espatllar-les i van quedar enterrades sota una capa d'argila. Amb el temps, més i més sediments s'hi van anar afegint i les petjades van quedar cobertes per centenars de metres de fang, sorra i a vegades matèria vegetal. On això passava, que és on ara hi ha la serra de Castelltallat, era una regió molt plana al mig d'una gran conca endorreica que s'estenia fins a Navarra, el clima era subtropical i hi havia llacs i aiguamolls amb vegetació de ribera, tortugues, cocodrils, peixos, aus i mamífers.

Els temps geològics anaven passant mentre els vells sediments es consolidaven transformant-se en roca calcària, margues, gresos i primes capes de carbó mineral anomenat lignit. Lentament les forces que aixecaven el Pirineu van anar plegant aquells estrats rocosos formant la serra de

Castelltallat, que des que es va començar a elevar va ser erosionada per les pluges i l'aigua d'escorrentiu. En aquest procés van desaparèixer centenars de metres de roca fins que cap a 1980 els treballs de canviar el traçat de la carretera van deixar a la vista l'antic fang del llac, ara transformat en una llosa de roca calcària, amb un regal afegit: les petjades d'aquells entelodons encara hi eren. Després d'estar soterrades 30 milions d'anys tornaven a veure la llum, ara gravades en roca, prop de la masia de Cal Prat Barrina. En geologia les petjades fòssils s'anomenen *icnites* (del grec antic *ichnion* = empremta, petjada). Durant l'Oligocè els entelodons van abundar a Europa, Àsia i Amèrica del Nord i n'hi van haver de diferents espècies. Se suposa que els de Castelltallat eren de l'espècie *Entelodon magnus*, uns animals imponents que podien arribar gairebé als 2 m d'alt, 3,5 de llargada i una tona de pes. S'agrupaven en ramats en què les baralles entre mascles eren habituals i molt violentes. En cranis fòssils s'han observat marques de les mossegades fetes per individus de la mateixa espècie. Al seu costat el porc senglar és un bosquerol espantadís. Al jaciment de Cal Prat Barrina es veuen diferents tipus de petjades en funció de l'estat del fang per on caminaven els entelodons. Les fetes en fang submergit són diferents de les que es van fer en fang tou o amb una crosta seca.

[despiece]**Nom del paratge:** Cal Prat Barrina.

Situació: Vessant nord de la Serra de Castelltallat, ben bé al costat de la carretera BV-3002 que uneix la carretera de Castelltallat amb Saló, a uns 700 metres de Cal Prat Barrina.

Procedència del nom: Al segle XVII els propietaris de Cal Prat Barrina per diferenciar-se d'altres Prat, van adoptar el topònim de la riera de Barrina, que passa per davant.

Situació geològica: La zona forma part de la Depressió Geològica de l'Ebre.

Importància geològica: Les icnites són un element molt important del patrimoni geològic del Geoparc.

Materials geològics: Calcàries, gresos, margues, argiles i lignits, totes d'origen continental lacustre.

Edat de la formació: Els sediments que van originar les roques d'aquest indret es van dipositar al principi del període Oligocè, fa uns 30 Ma.

Curiositats: Fa anys el lloc era conegut com a les Codineres, però en descobrir-se les icnites es van anomenar de Cal Prat Barrina, potser per facilitar-ne la localització. [/despiece]